QA 4037 B

МИХАЙЛЬ СЕМЕНКО

ЄВРОПА Й МИ

памфлети й вірші

А. КАПЛАН

МИХАЙЛЬ СЕМЕНКО

ЄВРОПА Й МИ

ПАМФЛЕТИ
Й ВІРШІ
(1928 — 1929)

15.40379
10/IV 36 р.

КНИГОСПІЛКА

2517

Бібліографічний опис цього видання вміщено в «Літопису Українського Друку», «Картковому репертуарі» та інших покажчиках Української Книжкової Палати.

Обкладинка Л. КАПЛАНА

Упрліт № 1627. Харків.
Зам. 2468. Тир. 2165.
Літо-друкарня
КНИГОСПІЛКИ
Харків, Нетеч. наб., 14.
1930

ЧОРНИЙ БЕРЛІН

Чорний Берлін зустрів мене гуркотом важких машин,
чорний Берлін зустрів мене в грудні димом своїх відтулин,
чорний Берлін осліпив мене гулом своїх огнів,
чорний Берлін зустрів мене, чужоземця, ґранітом генеральських чобіт, вдавлених монументами в землю.

Чорний Берлін вразив мене своїм рухом,
легким покотом тисяч і тисяч авто,
чорний Берлін заволік мою душу своїми випарами,
придавив мене, чужоземця, чорний Берлін мільйонами своїх ніг.

Чорний Берлін — спрут з безліччю в'юнких і пожадливих щупальців—і в ньому безліч важких і похмурих палаців, холодних і мертвих статуй і веж.
Веселим гуркотом своїх підземок і залізничних узлів чорний Берлін говорить також,
що він є центральна магістраль старої і могутньої нації.

Чорний Берлін зогрів мене, чужоземця, в стінах невеличкої залі,
де зібралась комфракція німецької громадської організації
і стало зовсім ясно, що й тут іде вперед життя,
що йде нове життя і штовхає його пролетаріят.

В чорний Берлін вступлять кагорти струнками лавами
з червоними прапорами революційної перемоги
і потухнуть огні торговельних реклям—але вогні не потухнуть:
червоний Берлін прокинеться рано-вранці—робітничий Берлін над вечір засвітить нові огні.

От чому я тут уже не чужоземець.

Берлін. 3-I. 929.

ALT-БЕРЛІН

Чорна вода не тече в стінах зчорнілих набережних,
повільно пересовуються водяні маси, реґульовані шлюзами
і туляться, хиляться один на один підновлені, вузенькі
будиночки зеленого, жовтого, синього кольору,
вдивляються один в одного віковими очима в тісних коридорах-вуличках.

А оточують їх нові невмолимі капіталістичні громади
з великими торговельними вікнами—ненажерливими вітринами.
Легенькі місточки з'єднують віки з сьогоднішнім
вгинається в ґрунт сумлінний камінь старого, уже мертвого Берліну.

Валки важких повозок ганзейських крамарів грюкали
повз ці нерівні, тепер такі тихі, будинки
і цокали військові патрулі стародавніх германських лицарів—
і от заростають мохом високі гострошпилі столітні кірхи,
оточені сучасними універмагами
й над ними щохвилини гуркіт і миготіння низки освітлених вогнів надземної електричної залізниці.

Втиснуто alt-Берлін у ґраніт, оправлені береги двох
каналів Шпрее, і ходять глухими коридорами повії,
де залишив alt-Берлін темні льохи, трущоби й конури.

Сучасний велетень-спрут зачепив ці місця своїми лабетами і Берлін гуде, позбувшись музейних руїн, цокає, гремить і пахне газоліном.

Тисячолітній alt-Берлін, підрівняний, підстрижений, підфіксатуарений, підфарбований—стоїть навколюшках, підперезаний широкими просторами сучасних будівель і вулиць,—
місто—велетень змітає і зрівнює, підпирається монументальними палацами, домами, брамами, мільйонними пам'ятниками,—
чи не є вже й вони зараз мертвим минулим, що лише давить землю,—історичним музеєм перед життєрадісним світлом майбутнього?

Берлін. 14-I. 929.

РЕВОЛЮЦІЯ В БЕРЛІНІ

На цих асфальтом политих улицях
між камінних громад будинків, маґазинів, палаців,
музеїв—
в юрбах перехожих і в гомоні безкінечному машин
невидні схрещуються ворожі сили.
Десь, непомітні, нагромаджуються вони,
око не бачить їх за веселими вітринами, за спокійною й
метушливою діловитістю центру. Сплять робітничими
хатками з полісадниками, за заміськими залізничними
вокзалами, околиці,
вогненими стьожками проповзають чорними мостами
надземні потяги, і спокійно чорний дим виходить із ди-
марів і тане в похмурому небі.
Але час від часу вриваються ритмічні кроки на политі
асфальтом улиці,
кроки тисяч пар людських міцних ніг—
коридорами повз вітрин і на просторі пляцу проходять
з оркестрами і прапорами ворожі демонстрації.
Крамарі й акційні компанії, власники й прикажчики,—не
думайте, що все так спокійно, як здається зокола,
знайте, що попадають вивіски з дахів на тротуар
і в тихих, суворих, чемних палацах буде повно диму і на
підлозі недокурків,
як пройдуть Берліном перші дні галасу й вигуків всені-
мецької пролетарської революції.

І так за Берліном - міста й міста—Саксонія, Баварія, Рур
і прибережжя,
захолонуть топки океанських пароплавів
і Штеттін, і Гамбурґ, і Любек, і Бремен
припинять вчасно трансатлантичні рейси.
Пройдуть перші дні—без огнів, розгублені,
прокотяться маси вулицями, сп'янілі перемогою,—
і година за годиною, день новий за наступним днем—
Ревком, Виконкоми, Радянська влада пролетарської
Німеччини
пустять скрізь по оновленій країні потяги, мартени, пароплави—на зустріч міжнародній світовій революції.

Комуністичній партії Німеччини—привіт!

Берлін, 10-І. 929.

ЕВРОПА Й МИ

Памфлет

Капіталізм і Европа—це одно.

Недарма всі герої з Азії пробивали в Европу вікно:

разом з

зачісками,
перуками,
камзолами,
сюртуками,
фраками,
смокінґами,
капелюхами,
комірцями,
запонками,
штиблетами
й ін.
й ін.
й ін.

разом з

пароплавами,
залізницями,
машинами,
каналізацією,
архітектурою,
електрикою,
мартенами,
кранами,

автомобілями,
аероплянами,
радіо
й ін.—
разом з буржуазною цивілізацією, комфортом і шезльонгами
пробивалися нестримними потоками
по всій кулі земній
европейські моди, звички й ідеології.

Капіталізм скрізь
повний поту й
сліз
свої пазурі простяг
і його іменем
полощеться по флагштоках скрізь
імперіялістичний
стяг.

Де руди в
гірських надрах,
де чорнозем в долинах, степах—
там заводи і димарі будуть,
шахти,
мотори,
фордзони,
жатки,
молотарки,
косарки,
в'язалки
і сталевий батіг у
механізованих
руках.

І в Києві, і в Мелберні, в Полтаві і в Харкові—
скрізь
потроху вирівнював і підстригував
капіталізм
втягнуті верстви людей
під европейську
краватку.
І навіть у Хіні, в Індії,
у Сагарі, Конґо, Ісляндії
знов на свій кшталт
европейська культура ця
переводить
успішно
свою нівеляцію,
починаючи від
заводів,
фабрик,
копалень,
авто,
трамваїв,
океанських пароплавів,
кіно
і т. д.—
до ревю, европейських ґрацій,
парикмахера і
кравця.

Гегемонія на увесь світ.

Так розвивається і Америка
і Африка, і
Австралія
і по-моєму це

цілком
правильно:
Европа—не Париж і не Лондон тільки,
вона насуває фронтом цілим
із своїх стародавніх
надр,
і европейська техніка, і европейська екзотика—
йдуть назустріч вам і
нам.

Европа —це вся
земля.
Думка всесвітня
одна,
одна на світі економіка,
один
усесвітній шлях:
на океанах і на
континентах
у преріях, джунглях
і на українських
степах.

І от почалася
з бунту
революція,
що в суті має
закономірний
ґрунт.
Шоста частина плянети
на дибки встала
і захиталася европейська плянета
з морями і
континентами.

Назустріч—всіх держав
робітничий
рух
що передав
СРСР
свої здобутки.
І ми будуємо соціялізм
машинізацією,
урбанізацією,
електрифікацією,
раціоналізацією,—
і ми не проти залізниць і не проти
радіо,
але нам непотрібний
европейсько-краваточний
буржуазно-ґалянтерійний
„психологічний“
дух.

Геть европейсько-міщанський смак!
Хай живе европейська модна кепка!
К чорту ресторанний фрак!
Адже існує радянський побут,
адже не бракує нам творчої клепки—
свої моди—радянські—створім
на цілий европейський світ!
Ми ж піонери
в европейській
пролетарській культурі
і скористає з цього
як повалить буржуазну владу
поки що під'яремний
европейський пролетаріят!

Берлін. 17-I. 929.

ВІРШ ПРО ЕВРОПУ

Робітнича Европа, по-діловому, оглядається на нас.
Ми закликані—хоч і не від бога—бути піонерами і випробовувати.
Багато, багато „проблем“ ставить нам час
і не нам
свою сміливу думку старою Европою
сковувати.

Европа—наш владар, і ми знаємо шлях
і ми знаємо мету і
напрям.
Цілий світ—Европа, Европа і в наших містах,
і не треба думати, що найбільше соняшне в світі—
це—
Капрі.

І не треба малпувати—безтолково, по-рабському, по-провінціяльному,
і не треба складати побожно робочих своїх
рук.
Ми до якости всебічної мусимо прагнути, ми кожний мусимо в своєму ділі йти в пляні радянської індустріялізації
і мусимо знати, що в Европі знаходиться
і форт—Харків,
і форт—Кремінчук.

Ми форпост нового ухилу в европейській культурі,
ми запроваджуємо нові форми на увесь світ і затоплює планету нова психологічна атмосфера, новий—радянський—дух.

Ми розбиваємо всі національні
мури,
і назустріч нам—
наш же
міжнародній
пролетарський
робітничий
рух.

Чого ж ви плачете за Европою і що вона за така є?
Треба вчитися в Европи—це так, але не думати ефіопою
і ви відчуєте, що не обмежене слов'янофільство
справедливе
слово
моє.

Берлін. 17-I. 929.

ПІДЗЕМКА

Subway, Metro, Untergrund, підземка—
які чудесні потвори—плюс ще 1000-тонний кран!
Це ж не урбанізм тільки, а якась індустріялізована істерика
для наших радянських хуторян!

— От би підземку в Харкові!
— От би Subway у Києві!
— От би в Москві Untergrund чи хоч там Metró!
Чи чув коли, чи знав коли,
щоб вулиці пощерблені
у нас асфальт покрив би—
ото було б добро!

Не одставав і я в своїй уяві зляканій,
молився індустрії я, і зараз ще молюсь.
Але зітер тепер з лиця
я
рівчаки заплакані:
як у Берліні—
в нас у Харкові таксі і
омнібус.

У Кельні, і у Дрездені, і в Мюнхені, і в Ляйпціґу—
ви уявіть собі: ні Subway, ні Metró!
Але до Унтерґрунду—всього лиш кілька станцій,
все одно що із Бахмача—в Хорол.

І буде до метра паризького—дороги ніч од Кибинець,
і буде день і ніч куріти Ромодан,—
— і буде наш Берлін,
— і буде наш Нью-Йорк,
підземками прогризені—
і загуде підземками
комуна—Дніпрельстан.

Берлін. 27-І. 929.

НІЧНИЙ БЕРЛІН

Шумить нічний Берлін
в червоних кафе й льокалях,
і вулиці зціпив сплін
центральних магістралів,
зграю повій на розі
тисне компанія п'яна.

Б є в ліхтарі мороз,
примерзло таксі до рана,
потухли узори реклям,
захололи бліді вітрини
на поворотах тут і там
моторів кружляють спини,
і ніч схиляє уклін.

Відчуваючи вранішній гамір,
шумить нічний Берлін,
в сп'янілих кафе й ресторанах
протух вогкий чад,
змертвіли жіночі обличчя,
фокстрот і джаз-банд
зідхає комічно-врочисто
принишк пласкуватий гігант
розпластав велетенське тіло

і диха ритмічно в-такт
місто, зморене бігом.

Шумить нічний Берлін,
відгонить денним газоліном,
похмурі вулиць стіни
сплять.

Берлін. 29-I. 929.

НА ШПРЕЕ

Зграї качок і чайок
мружать чорну Шпрее,
обивательське серце, звичайно,
повне жалости вщерть.

З мостів, з високих бальконів
годують птицю ту
і чайки крихти ловлять
на льоту.

Похмурі тіні від Дом'у
коливаються у воді
поліцайський катер знову
розжене чайок з путі.

Ріденькі юрби прохожих
з усмішками на качо́к
дивляться, скільки можуть,
щоб не втратити пфеніґа й не заморозити
щок

Берлін. 29-I. 929.

СЕЛО

Село... І серце відпочине...
З вікна ваґону, над шосе—
висока кірха, маґазини,
циґар реклями і касет.

Сковзять селом автомобілі,
ярки й шпилі то там, то тут,
садки вишневі в голові лиш,
а ми прямуємо в Дортмунд.

Біліє сніг, гайок з ялинки
чорніє, шахматний квадрат,
і ти становишся навшпиньки,
щоб озирнуть увесь Deutschland.

Село—пройшло. І серце відпочило.
Чи є сельбуд тут і селькор?
Залізо села сполучило:
у нас працює автодор.

Берлін. 29-І. 929.

РАНОК

Сіріше повітря, буденніші тіні,
сміливіші обриси будинків і мостів.
Затремтіли мотори, фургони заторохтіли,
розривають повітря сиґнали густі.

Двірники пораються коло водостоків,
заспані фігури пробігають повз ріг—
скрипи, шипіння, гуркотіння, цоки
випростовуються на вулицях й відгукаються оддалік.

Затопало по підлогах, затремтіло в середині будинків,
прокидається й квапиться за ворота робочий люд.
Сходять у підземку, стоять біля зупинок,
проходить перший крафтомнібус і перший унтерґрунд.

Берлін. 29-I. 929.

ІЛЮМІНАЦІЯ

Білі, жовті, червоні, сині
плями, фігурки, крапки, лінії,
входи, вітрини, стіни—плинуть
перед оком в огнях і піні.

Що це за свято? Що за гам?
Що це за похід юрб і націй?
Це не свято. І в будень крам
осяяний рухом крамарської ілюмінації.

Горять улиці
свічками перед іконами—
як сумно
од цієї церковної
какофонії!

Ні, соціялізм інакше розплянує вогні на вулицях
і будуть літери вночі горіти в іншому пляні—
соціялізм на вогні не поскупиться,
коли стануть наші будівлі, вулиці й пляци монументальні.

Берлін. 31-І. 929.

ВЕЧІРНІ ВУЛИЦІ

Блимають вечірні вулиці ріжнобарвними огнями,
сплескує долонями зачудований провінціял:
ах як красиво! Берлін ночами й днями
роздмухує в вітринах привабний капітал.

Не чути вдарів у торговельних кварталах,
лише рух і гудіння, вібрує ритм.
Місто вдень свій крам розклало,
вечорами напоказ горить.

А тут же в завулках—розпродажа дешева.
Як в аптеці—на грами—губи ці.
І збірає Шпрее нічні ґешефти,
чорні трупи самогубців.

Берлін. 30-І. 929.

ЛАБІРИНТИ ВІКІВ

Похмурі лабіринти віків
захололи старими будовами
і я серед них закипів
з сучасністю у змові—

феодали, Дюрер, безліч змін
в сутичках середньовічної історії,
та цим крамом продовбаних в старих вежах вітрин
я відчув нашу дальшу дорогу.

І лицарі, і князі, і „народ", і купці
вбивали каміння у ґрунт і брами—
тепер лякають привиди ці
у цих катакомбах давніх.

Ви знаєте: в музеї ці строгі міста
оберне сучасність суворо—
дорога в майбутнє—це та,
що зрівняє історичні дороги.

І хай стремлять ці шпильки у небо,
і хай сутеніють ратгавси й замки—
уже повз них пробігає електро,
а над ними стоятиме залізний кран.

Аугсбург. 5-II. 929.

ГАМБУРҐ

Місто—вікно в океани, настіж розчинене,
а в океані плескають хвилі біля ріфів і мовчать краби.
Але зараз твоє серце, димом спінене—спинене,
ти замерз і ледве ворушишся, Гамбурґ.

Моє обличчя, від морозу потріскане—щулиться
і я вдивляюся в елінґи, що тануть в тумані за носом
катера.
А з-заду—жорстокі, бездушні твої вулиці
і канали одноманітні й нудні, як ґрати.

Клубок сталевий капіталізму—ти важкий і холодний,
Гамбурґ.
Ти справжній байдужий кат зо своєю морською інду-
стрією.
Придавлений твоїм чужим діловитим тягарем—я йду на
вокзал від гавані
з запеклим бажанням і тремтінням боротьби за новий
устрій.

Несподівано для тебе—прийде він
і твоя пара, і твої двигуни будуть рухати по-інакшому.
Це мені сказав і Ессен, і Мюнхен, і Берлін,
бо я із країни соняшної, від влади міжнародньої, радян-
ської.

Берлін. 2-II. 929.

ЛИСТ ДО МОЛОДИХ ПОЕТІВ

Памфлет

Молодь!
На селах, у повітових
містах,
у столицях,—чуть про ваш
голод
і становища вашого
жах.

Вам прищеплюють лінь і
ледарство,
ви звикаєте до міщанського
самозадоволення:
„Я пролетарський поет!“
„Я інакше відчуваю!“
„Я жрець і медіюм
свого пролетарського
оточення!“

Ти не медіюм і не
керівник,
ви всі робитесь
пролетарськими
паничами—

і на кожній сторінці, як
індик,
красуються ваші вірші
надрррреволюційними
кумачами.

Лише для кишені—ваші ніжні
настрої,
лише для ока—зідхи ваші
про
соціялізм.
Безвідповідальність і злочинне підхлопування вашим
пером
водить
і так виховує вас
слизький як кисіль
дрібнобуржуазний
егоїзм.

Для вас поезія—не робота. Це—попівсько ледарська
штука.
Для вас вірші—невинний, як богові свічка, „пролетар-
ський“
крам.
Вас навчили
в боротьбі за легкий літшматок хліба,
наче проституткам
віддавати себе редакторським
смакам.

Один редактор
любить пасіку й
„струнκість октав“

другий кохається в
лицемірних
„космічних інтервалах“
третій редактор
„просто не люблю футуристів“ —
і так
котиться
від берега до берега вакханалія
розбещеної конкуренції й
підлабузництва.

Молоде, не піддавайся легкому
успіхові!
Вас друкуватимуть легковажні наполеони,
вас купуватимуть як м'ясо на рубку,
щоб підтримати свої
глиняні
трони.

Молоде!
Привабні спокої ситого міщанства
і більшовики для буржуя—„хорі“.
Ввійдуть у майбутнє лише сміливі
протестанти,
пройдуть по ваших трупах
конквістадори.

І вам не соромно себе називати
з нікчемною гітаркою замість сурми—
виводити на пап'ємашеві гори папірові
гармати
з написом:
„Пролетарські поети—ми!“

Зроду на тупоумство хорі
й посідаючи—чому???—великоважні пости,
вас повчають „літзнавці“ й від поезії директори
ваші таланти
Їхньому Туповумію
нести.

Газета—це так собі, для політики,
газета живе
лише мить
одну.
Бійтеся нашої
всевладної
великотуповумної критики—
пишіть для вічности, як „той“ сягнув.

А не сягне як
вище міжпланентних інтервалів—
не тичина той, а
дурак
і ми його в енциклопедію не вписали.

Чи довго їм ще завідувати енциклопедіями?
І невже їм перо в руки—писати про нас підручники?
Я гадаю, що ми обійдемося без послуг „медіюмів“
і надінемо на них наручники.

Чи нам сперечатися з ними про газету,
що реально, без фантазій і без
факирів
будує
соціялізм?

Чи нам, каменярам і
інженерам
гратися
ракетами,
щоб Дніпрельстан тополями й хлівами
заріс?

Виходить, що не „поезія", а „проза"—
промови, резолюції пленумів і зборів,
доповіді вождів—також газетярська поза,
а віршами— про димарі, силуети, пролетарські рози.

Це все—політика,
а поет
жити мусить
своїм космічним прозрінням—
як стародавня Піфія
або сучасний Павло Тичина.

Годі морочити голову!
Годі обожнювати туман!
Дамо випити склянку содової
сучасним
редакторам!

Чи будівництво соціялізму тепер
в нас,
чи лиха година?
Чому ж
замість техніків
редактори в нас—
попи
павли
тичини?

Дайош наші радянські кампанії
до радянських газет і журналів—
боротьба, „Автодор“, а не манії
на сторінках, щоб
стали.

І не присипані пахучим порошком,
і не уквітчані степовими трояндами—
щоб з бензиною,
з олією,
з душком—
симпатичним, технічним, пролетарським.

Нема чого колупати в носі –
дайош лівих поетів до газет і журналів!
Хай сохнуть
стоси
„вічних“ поетів—
спекулянтів, бездар і літературних
кардиналів.

Вічні поети—
ми, хто в сучасному працює для майбутнього.
Вічні - це наші ідеї, ідеї
епохи
світових
збудів.

Ми організувати мусимо різних родів зброї
загони поетів
великої
трудової
армії:

Наука й техніка,
санітарія й громадська гігієна,
здоровий побут, фізкультура,
автодор,
будівництво рік і каналів,
залізниці,
аеропляни,
пароплави, порти,
електрифікація степів,
радіо,
боротьба за комунізм—
от наші конкретні
вдари.

От тоді по-новому й повно ми космос відчуємо,
інакше ми самі будемо „інтервалами“,
і життя
пройде
повз нас,
як повз бальмонтів, тичин сосюрів
і повз „всяких
красивих фраз“.

У наші часи: чи зідхать за минулим,
за ідилією
тисячоліттям виссаних
пейзажів?
На тисячі шматків розірвіть
такі „рідні“,
такі „звичні“
поетичні булли —
не пороги—а дизель, не тополі—а
гаражі.

Чому індустріялізацію—лише в газетах,
а в „стішках“—„пролетар має бути вільний“?
Тому, що в нас мало культури—
ось секрет!
мало культури і в „вождів“,
і в низах—спільно.

І тому кожний подих—одностайно з радвладою,
Комуністична Партія -це ті ж футуристи.
Не вірте академікам і сучасним редакторам,
вірте шляхові соцбудівництва.

Коли ви на селі—не естетничайте про ниви,
про шовк пшениці й романтику клуні.
Ще й досі плужани видають книги
де плачуть: „прощай,
іду в місто,
моя мамуню“.

Не лізьте у „вічні“ ідеї й „вічну“ красу,
що стають дуже швидко
космічними
на тлі ночі з місяцем чи гри сонця в степу,—
надавайте змісту й руху всьому існуючому,
а не попівствуйте
про „форму й зміст“
у ступу.

А колективне сільське господарство?
А індустріялізована робота на залюднених
нивах?
А автомобілізм? А трактор?
Світ пасів і шкивів?

Невже ці теми—„казьонні“,
невже у вас і зараз—пасіка й
вудка?
Нікого не здивуєш, стиснувши долонями
скроню,
не видавиш у машини смутку.

Ні, не садочок, не хутір—
наш
шлях,
Майбутнього
гудуть степові електростанції
не в вухах,
а в
руках.

Бийте по „романтичних“
запсихоложених
головах!
Зміцнюйте практично
колективний
дух!
Щоб ясно було видно, хто з поетів
за колективізацію,
і хто й чому за власний
хутір.

І не боїмось ми нашої романтики:
ми тому романтики, що в майбутньому
наша мета.
А зараз ми—футуристи—поети й
математики
й міцно тримаємо синицю в руках.

Підтримуйте між селянами
до індустріялізації
охоту,
ув'язуйте радгосп і Дніпростан.
Споруджуйте радіо по стріхах і не замовчуйте
про черепицю й підйомний
кран.

І не треба залякувати поетичною мовою,
порожнечею тонких і красивих нюансів—
і триптих, і сонет—залишіть суворою
стравою аматорів
циганських
романсів.

Вивчайте ремесло поета
одночасно з ремеслом монтьора і техніка.
Тоді не злякає вас газета,
і урбанізм, і
електрика.

Поет—не обов'язково нащадок дяка і не грамофон-
аґітатор.
Футурист—провідник у життя завдань і ідей.
Треба зробити так, щоб не менш, як нільський алігатор,
Сосюра на селі лякав людей.

І столичні поети—геть зідхати про верби
й снити „художніми" листівками-краєвидами,
„витримуючи" їх недолею й злиднями.
Ви ж знаєте, пролетарські паничі,
де люди плачуть живучи,

і куди вони, визволившись, прямують—
отже, годі розбавляти революційні вигуки
в контр-революційній
водичці.

І будьте сміливі, як усі піонери,
що їм з пролетарями доля одна.
Лише життям переборе ш
смерть,
і дорога в майбутнє
одна
нам.

Міцна колона
нас—
футуристів—
поетів сучасної індустріяльної
армії.
Ми йдем у ногу
з кирками, лопатами,
а не з сопілками й кобзами
на допомогу нашій
комуністичній
партії.

БЕЗ ІКОН І БЕЗ ТРУПІВ!!!

Реабілітація Т. Г. Шевченка

Памфлет

Футуристи й археологія— — — — — — —
річ наче не теє для нашого часу.
Але в нас ще й тепер занімаються астроловією,
і тому й я
свою дань археологічну
несу.

Тарас Шевченко—
співець неволі
і повстання жорстокого
вождь.
Тарас Шевченко—
жива людина
а не леґендарний Ісус
Христос.

Тарас Шевченко—
з черевом і мізком
а не висхлі
підмащені олією
мощі.

Тарас Шевченко
обідав і пив горілку,
але дух бентежний його
бив струмком—
не змірить його академікою,
вукопспілкою—
не змірить тиражем його
і не вбити його
рушником.

Годі мертвих!
Годі ікон!
Не треба нам гіпсових статуеток!
Рухаються ідеї,
рухається історія—
на зло всім критикам і поетикам—
без перепон.

Живуть невмирущі живі
і впливають,
і заражають,
і рухають— —
не треба нам стереотипних поз!
Давайте нам поетів
і вождів
існуючими і рухомими!
Ми запобігаємо
суспільний
склероз.

Годі історію двигати
мертвими
іконами—

без фіміяму
і без туману будується
соціялізм — — —
новий людський струмінь—
молодий,
веселий,
безпардонний– у життя людства
вліз.

Досить заслужених і
титулярних!—
сказав він. І, доречі,
геніїв
фамільярно
ляпає по
плéчах.

Не буквально,
але здорово,
по-товариському,
без богемського
підкопу.
Тому і я, цілком серйозно і
діловито
підтримую
Ґео Шкурупієві
розкопини.

Шевченкознавці—
червогони й книгорії:—
де ваш Тарас Григорович?
Мумію єгипетську
теж треба відчуть людиною,

а ви Шевченка
зробили—
з погляду життя,
а не кладовища—
ворогом.

Тарас Григорович
визнавати себе таким
не хоче—
все ж таки
(каже)
бальзамування уникнути треба з боку академічних почвар.
І тому чи не він сказав би:
„Здорово, хвалю,
Михайль Васильовичу,
за Ваш „Кобзар".

А ви, недотепи й
переучені ідіотики:
ви самі не знаєте, чого ви
хочете—
чи борщу, чи
попівської
ґотики.

Ви читати Семенків „Кобзар"
відкладаєте на
майбутнє, нащадкам — — —
це ж блюзнірство,
мовляв,—
так образити пам'ять
св. влкмч. Тараса.

Гей ви!
Ніколи ви не спините
руху поступу, в майбутнє
рейд!
Ми йдемо
по ваших спинах
і налигачами
тягнем вас
вперед.

Годі!
Сьогоднішні футуристи
перед брамою в залізний
соціялізм
схиляють в пошані
голову
перед першим українським
футуристом.

Галло, Тарасе Григоровичу!
Наша бере!
Наша бере!
Неокласик Безштанькович—
учорашній,
сьогоднішній,
завтрашній— —
в полум'ї нових пожеж
умре.

ФОРТ—ХАРКІВ

I

Ідеш з гори
брудною вулицею—
ходить під ногами брук.
Облізлі будинки
чудернацькими лініями
просять
руїнницьких
рук.

А перед очима—
так звані околиці,
оази заводських корпусів—
з них встромлено в небо
димарі зпоетизовані
і бракує
навкруги форту
лісів.

Даль околишня,
що в тумані,
приваблює простором
незайманих горбів,—
там
у майбутньому

хмарочоси комунгоспівські
знайдуть фундаменти
бетонних
будівель.

II

Вигнута забрукованим жолобом
стікає в Лопань
вулиця
головна.
Тут найбільше вдарів
проколото,
і найбільша
метушня.
Авта закордонні й „Амо"
бензинять смертним чадом
скрізь.
І таки всюди видно:
нами
будується соціялізм.
„Церобкопи", „Ларьки", Редакції,
похід анархічних лав,
і жадної
сухенької
акації
для сучасних ґав.
В свята—струнке демонстрації
і відблиск
на сонці в
мідь—

Харків показує вранці
світову солідарність і
міць.
Тут же „б. Пока“—
маленьке собі кафе.
В ці непівські
брудненькі
роки—
я не шофер.
Театр і бюстик Гоголя—
„оздоба“ форту—столиці
на розі кривому кожному
кіосків
ріжнопері
птиці.
Хто хоче—підходить,
бере „Всесвіт“
чи „Нову Ґенерацію“
або „Вісті“ з
„Культурою й Побутом“
і робить ділові операції.
Тут же розташувалось і ДВУ
холодним нудом своїх бухгальтерій,
і той, хто сидить там—
відбиває нашу добу
і творить майбутнє
ініціятивою
своїх сонних
артерій.

ЖОВТЕНЬ

Руйнується хутір—
вітчизна,
будується місто—
сквер.
Розкрита книга комунізму—
С-Р-С-Р.

Щороку
— ЖОВТЕНЬ—
гасло бадьоре й
хмизне
і крикнеш знову ти
про
КОМУНІЗМ.

Радість в грудях несем
і морщимо—
навіщо? —
чоло
всі ж бачать: ми—
і д е м
і вщухло навколо.

І це ж не тюрма—
к о м у н і з м

Б. 40379

і це ж не тільки
слово—
це ж
ПРАВДА!
Це ж
Героїзм!
Це не гірше
ПАРИЗЬКОЇ КОМУНИ
знову!

А коли ні—
нашим буде
ЦІЛИЙ СВІТ

ЕМІҐРАНТИ

Пани в циліндрах і
котелках
жили в петербургах та москвах—
комерсанти, сановники і генерали.
Ось вони тут—в берлінах і парижах,
мають газети, зібрання, ресторани.
Є й печаль. Вмер найбільший Великий Князь.
При формѣ и орденахъ—вся еміґрантська земля на по-
хороні.

Попанували—тепер злазь,
слухайте через радіо колокольные звоны.
Але... що ж... буде... як усі вмруть
князі царського дому?
Роки ж... роки ж ідуть
і не чуть на „їх“ голову грому...
В Москві покоління нове росте,
а тут французиться, німечиться...
Русско-Немецкій ресторанъ жде гостей,
де все какъ въ доброе старое время.
Дзвенять балалайки, пара чая,
блины, семга малосольная.
Бідні ви, бідні в своєму одчаю,
бідні з своїм оптимістичним крізь сльози фасоном.

Берлін. 31-I. 929.

ГЕТЬ ЕВРОПЕЙСЬКІ МОДИ!

Скажіть мені ви, що за „івропою“ плачете—
молоді панни,
підтоптані пані,
друкарниці,
актриси,
мамашині доченьки
взагалі дами
просто собі
радянські
дівчата:
скажіть мені, будь ласка:
як ви собі уявляєте Париж, Лондон, ну там Відень чи Варшаву?
Чим гіпнотизують вас европейські смаки?
Чи не думали ви над тим,
що ви одержуєте тільки крихти
від буржуазно-міщанської руки?
Мені вас шкода й
мені за вас
соромно.
Оджива буржуазна
мода
й на Заході створюється
новий тип
капіталістичної
жінки:

робітниці,
спортсменки,
жінки.
Досить
диктатури
ревю-кав'ярненських
повій!
Досить малпування
наших всерабіських
модниць!
Радянський побут—
швидше цей сморід
розвій!
Міжнароднє міщанство—
закокаїнене,
безвкусне,
зпроституйоване—
фокстротом
в наші Республіки
входить
на радість манікюрщиць
і всяких інших дам.
Да.
Треба всерйоз братися за новий побут,
щоб не затоптав нас з цього боку
европейський
хам.

Берлін. 17-I. 929.

ВЧИТИСЯ В ЕВРОПИ

Кожний ґудзик мусить бути зручно і міцно пришитий, кожний ґвинтик нехай знає своє місце на фабриках. Нам у новому побуті потрібний комфорт для відпочинку, нам при роботі потрібний станок досконалий.

До дрібниць увагу—а не тільки традиційні вареники, з доброю якістю—проти неохайности і наплювательства. Посилаючи за кордон техніків, інженерів і письменників — ці хиби негайно вилікує Радянська влада.

Берлін. 2-II. 929.

ЗАКЛИК ДО ВСІХ, ХТО МЕНЕ ДОБРЕ РОЗУМІЄ ПО ОБИДВІ СТОРОНИ КОРДОНУ

Памфлет

Старе
знайоме кодло —
клуби „Родина", „Батьківщина",
„За українського царя й українське отечество",
чорна сотня „самостійників-соціялістів",
соціялістів з вусами вниз,
соціялістів у вишиваних сорочках,
соціялістів з оселедцем через вухо—
вся оця бутафорія,
під прапором старосвітської романтики,
вся оця „самостія",
що може бути й хоче, кінець-кінцем, бути самостійною
лише під якимсь „орлом",—
тепер,
коли ми випливли у повне море.
а на обрію ясніє велетенський хребет
комунізму,—
знову
„з висот европейської культури й цивілізації"—
знову
нездари й запроданці,
в ореолі своїх „філософів", „публіцистів", „політиків",
„економістів", „поетів",
щоб зберегти свій запічок, свою пасіку. свій хутірець,

висувають свої „політичні плятформи“,
уквітчані зоологічними гаслами,
з рушниками виступають у похід,
збирають
автокефальний натовп,
співають
перед „европою“ малоросійські пісні.
Ватаги куркулів уже думають про ліс!
Інтеліґенція ж виступає!
Українська інтеліґенція англійської орієнтації
(Самостійна Україна Двоголового Орла!)—
Українська інтеліґенція французької орієнтації
(Самостійна Україна Білого Орла!)— —
Українська інтеліґенція німецької орієнтації
(Самостійна Україна Чорного Орла!)— —
— Українська інтеліґенція виступає!!!
Виступають гниди синіх шараварів,
недогнійки еміґрантської контр-революції,
виступають деґенеративні літератори-фашисти,
кар'єристи й
охочі до награбованих субсидій,
що легше за змію переодягають шкуру—
аби
був тепліший
кожух і сивіша
шапка.
Але хто піде з вами?
Невже піде хто,
не гуляв хто лісами, ярами, балками?
Хто схоче, крім вас самих,
писати нові; беззубі
універсали,
що їх вивішується чужоземними баґнетами?

Хто схоче служити
по
ваших уенеровських департаментах?
Нова раса
зросла,
що вже давно створила
справжню самостійну Україну
й творить і ще створить
сотні
самостійних
Україн.
Збита отара овець,
що звиродніла на еміґрації,
що ворушиться ще, як черва в одхожому
місці,
і називає це „українським фашизмом“— —
малий
ваш
ресурс.
А розпродати треба багато:
українські радянські школи,
українські заводи й копальні,
український цукор, худобу і ниви,
українську радянську культуру,
Дніпрельстан— —
який же ідіотик із вас сяде за молоточком
на цьому беззразковому
авкціоні?
Україна радянська
перебороła
великодержавну руську задерикуватість,
іми скинули московського пана
скинули опіку великодержавних культуртреґерів,

ми будуємо своїми силами,
ми будуємо спільно з іншими народами
соціялізм— —
якого ж
пана
нового хочете
ви?
Чи не можна б уже без панів?
Чи
не
годі
б уже
панів?
Так говорять
незалежні й самостійні
громадяни
У. С. Р. Р.
Геть чорну сотню,
що встає в улесливих тогах
національної романтики
„щирої
„чесної
„справедливої
„за Україну
„боротьби"!
На жовтоблакитних ваших прапорах
також
написи є:
„Свій до свого!"
„Назад, назад, назад!"
„Хоч погане, зате своє!"
„Геть зрадників неньки-України!"
„Геть жидівських та московських запроданців!"

„Україна для українців!“ (яких?)
„Досить московських грошей!“ (а яких?)
Дійсно, опереткова армія,
гарматне м'ясо неопереткового
імперіялізму.
Мільйони підуть проти вас,
проти затишної темряви лямпадок і публічних домів,
що ви їх несете з собою!

Вперед! Вперед! Вперед!—
От наше гасло,
гасло будівничих соціялізму,
будівничих радянської культури;
що перебули вже
перший десяток літ.
Уже смішні ваші вигуки
і ваші нікчемні гасла,
уже смішні „зрадницькі“ лайки —
уже
ми
перемогли!
А що скажете ви,
дрібні урядовці
великодержавних банкірів,
де ви маєте „ідейні“ посади?
Ви звикли споживати
з панського столу на кухні —
що для вас чесна радянська каша!

Вперед! Вперед! Вперед!
Особливого
нічого
не трапилось!

Заворушилося
знов
старе—
ну і що ж:
чуване,
бачене.
Бачили ми шаповалів
і газетярів панів-полковників,
бачили їхню „культуру“,
їли їхнє „меню“,
бачили їх „европу“,
читали їхню пресу,
чували французько-малоросійську мову.
Як барани,
стоять вони:
відчинено ворота
й широке поле одкрилося очам.
Страшно баранам!
Адже вони
звикли в кошарі,
де всі барани,
щоб було чути осілий, затишний,
свій власний, рідний сморід—
„дух“.

Вперед! Вперед! Вперед!
Перед нами відчинено браму
зусиллям глибинних надр —
і керує
в майбутнє маршом
всесвітній пролетаріят.
Як штучна на піску вежа—
падають забобонні кордони

культур і
націй
Поволі розбивають мури
всі народи, всі нації.
Ми доганяємо —
ми доганяємо —
ми доганяємо
здобутки техніки, наук і культур.
Ми догнали —
ми догнали —
ми догнали
і разом з іншими розбили свій
мур.
А що
вам, тутешнім,
треба?
Ви злякалися,

бо з вас вимагають роботи.
Ви безсилі
і тому кажете:
нам не дають робити,
нас душать,
нас б'ють.
Гей, приходьте на допомогу:
українців б'ють
тут!
Знаємо ми вас,
нездар і
боягузів:
наш народ"—

— !

Як хитрі й ледачі жерці,
ви вчепилися в своїх облізлих ідолів,
ви страждаєте за націю,
а в нації—
прострація!
Ви прикриваєтесь національною
літературою,
але в літературу не можете нічого дати.
Ви повторюєте слова і вигуки—
а діла—український бог
дасть.

Ви збираєтесь?
Ми теж у зборі.
Не сплять наші вартові!
Вперед! Вперед! Вперед!
Вже не загинуть
великій
революції.
Дуже глибоко вона взяла за живе!
Авантурники переберуться знову до празьких кафе,
а обдурені будуть із нами
„боротися".
Але менше,
і менше,
і менш їх
зголошується.
І не вічні празькі, варшавські, паризькі кафе—
Вперед! Вперед! Вперед!
Сурма засурмить знову:
недарма лилася комунарів
кров
і минули часи

„нації на націю“ —
прийшли часи
„брат на брата“.
Ще не раз по вулицях
клич бойовий
гукне.
Будуть іще гармати,
будуть іще стріляти,
але перед брамою в майбутнє
ми живими
підемо назад
НЕ.

ЗМІСТ

Стор.

1. Чорний Берлін 5
2. Alt—Берлін 7
3. Революція в Берліні 9
4. Европа й Ми 11
5. Вірш про Европу 16
6. Підземка 18
7. Нічний Берлін 20
8. На Шпрее 22
9. Село 23
10 Ранок 24
11. Ілюмінація 25
12. Вечірні вулиці 26
13. Лабіринти віків 27
14. Гамбурґ 28
15. Лист до молодих поетів 29
16. Без ікон і без трупів 40
17. Форт—Харків 45
18. Жовтень 48
19. Еміґранти 50
20. Геть европейські моди 51
21. Вчитися в Европи 53
22. Заклик до всіх, хто мене розуміє по обидві сторони кордону 54

ВСЕУКРАЇНСЬКА КООПЕРАТИВНА КНИГОТОРГОВЕЛЬНА ТА ВИДАВНИЧА СПІЛКА

КНИГОСПІЛКА

ХАРКІВ. ГОРЯЇНОВСЬКИЙ ПР. Ч. 2 ТЕЛЕФОН Ч. 3-97

СУЧАСНЕ УКРАЇНСЬКЕ ПИСЬМЕНСТВО

ПОЕЗІЇ

Бажан, М.—Будівлі. Поезії. Стор. 76, ц. 1 крб.
Бажан, М.—Різблена тінь. Лірика. Стор. 31, ц. 40 коп.
Бажан, М.—17 патруль. Поезії. Стор. 67, ц. 50 коп.
Забіла, Н.—Сонячні релі. Лірика. Стор. 32, ц. 45 коп.
Корж, О.—Борть. Поезії. Стор. 61, ц. 30 коп.
Поліщук, В.—Роден і Роза. Поема. Друкується.
Семенко, М.—Степ. Поезо-фільма. Стор. 30, ц. 10 коп.
Семенко, М.—Маруся Богуславка. Лірична драма. Стор. 44, ц. 65 коп.
Сосюра, В.—Золоті шуліки. Стор. 79, ц. 75 коп.
Сосюра, В.—Вибрані поезії. (Роки 1921-23). Ст. 40, ц. 25 к.
Шкурупій, Г.—Жарини слів. Вибрані поезії. Ст. 28, ц. 30 к.
Яновський, Ю.—Прекрасна Ут. Морські вірші. Ст. 76, ц. 80 к.

ПРОЗА

Вігдорович, П.—Сталеве серце. Роман. Ст. 233, ц. 2—50 к.
Вишня, О.—Моя автобіографія. Ст. 31, ц. 10 коп.
Вражливий, В.—Молодість. Оповідання. Ст. 187, ц. 2 крб.
Вражливий, В.—Батько. Повість. Ст. 103, ц. 60 коп.
Гордієнко, К.—Славгород. Роман. Ст. 247, ц. 2—50 коп.
Досвітній, О.—Нотатки мандрівника. Ст. 124, ц. 1—25 коп.
Досвітній, О.—Хто. Соціяльний роман. Ст. 191, ц. 1—60 к.

ЗАМОВЛЕННЯ НАДСИЛАЙТЕ НА АДРЕСИ:

ПРАВЛІННЯ КНИГОСПІЛКИ—Харків, Горяїнівський пр. № 2.
ФІЛІЇ КНИГОСПІЛКИ—Київ, вул. Воровського № 48.
Дніпропетровське, просп. К. Маркса № 10

Ціна 1 крб.
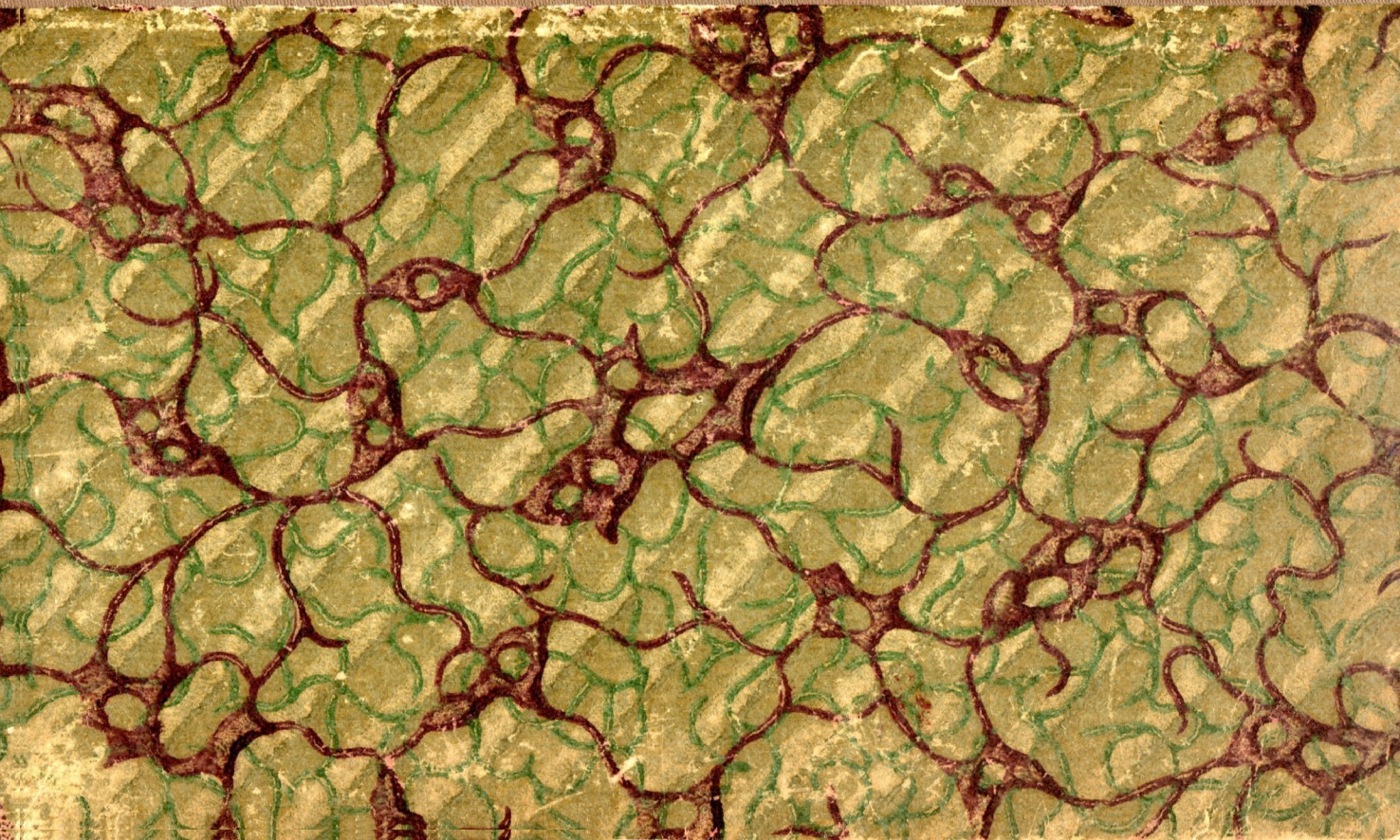
ЗАМОВЛЕННЯ НАДСИЛАЙТЕ НА АДРЕСИ:
ПРАВЛІННЯ КНИГОСПІЛКИ—Харків, Горяїнівський пр. № 2.
ФІЛІЇ КНИГОСПІЛКИ—Київ, вул. Воровського № 48.
Дніпропетровське, просп. К. Маркса № 103.